

JMG

Kandidatuppsats i journalistik

2020-01-16

Institutionen för journalistik,
medier och kommunikation

www.jmg.gu.se

Är man någonsin för gammal för att synas i media?

En kvantitativ och kvalitativ studie av ålder och äldres
representation i Göteborgs-Posten

Författare: Sanna Stark och Philippa Fransson

Handledare: Maria Edström

Kursansvarig: Marina Ghersetti

GÖTEBORGS UNIVERSITET
JOURNALISTIK, MEDIER OCH KOMMUNIKATION

Abstract

Title: Can you ever be too old to appear in the media?
Authors: Sanna Stark och Philippa Fransson
Level: Bachelor thesis in Journalism
Term: HT 2019
Supervisor: Maria Edström

The purpose of this study is to examine age and the representation of elderly in Gothenburg's major local newspaper, Göteborgs-Posten. This is studied through quantitative and qualitative analyses of 14 editions of the newspaper (995 articles) in the spring of 2019 where factors such as age, gender, topic, and role played by the subject of the article were analyzed.

The study uses different theories to further understand and analyze the material. For example theories about diversity, representation, and agenda-setting. These theories help explain what news are, how and why some news stories are chosen over others, and how different types of mediums, such as text and pictures, can affect the way people are perceived. There is little previous research in the subject, ageism in media, but the few studies that there are have shown that elderly usually are very underrepresented in the media. The questions at issue are: which ages are present in Göteborgs-Posten? In which context are elderly present and what kind of role are they playing? How are elderly described in the articles? This study adds to the existing research and contributes to the more specific subject area, ageism in media.

The results of the analyses show that elderly are underrepresented in the Göteborgs-Posten, but that they have increased in visibility in the media since previous research. From 5 to 10 percent to 12 percent. The arenas in which elderly are more prone to be a part of are international and entertainment news. This could be due to many political leaders and other types of leaders from other cultures being older. The results also showed that the majority of the subjects of the articles were men, and the topic most written about generally is sport. From the qualitative analysis, it was found that most articles about elderly were neutral and did generally not use negative words to describe them. The most used descriptive word was 'successful', but other words like 'stubborn', 'aged' and 'understanding' were also used.

The conclusion made is that elderly are still underrepresented in the media, but that, generally speaking, the subjects were described in a positive or a neutral way. Most of the subject were public figures (~39 percent), which means that if you are older than 65, you are much more interesting to the media, and likely to be present in the newspaper, if you are famous.

Key words: age, ageism, representation, diversity
Nyckelord: ålder, ålderism, representation, mångfald

Innehållsförteckning

	Sida:
1. Inledning	6
2. Syfte och frågeställningar	7
3. Bakgrund	8
3.1 Om Göteborgs-Posten	8
3.2 Västerländska idéer	8
3.3 Världens befolkning lever längre	9
3.4 Tidigare forskning	9
3.4.1 Forskning om äldre utomlands	10
3.4.2 Äldre och medier i Nordamerika	11
3.4.3 Svenska studier visar på underrepresentation	11
4. Teoretisk ram	13
4.1 Dagordningsteori	13
4.2 Vad är en nyhet?	13
4.3 Mångfaldsbegreppet	14
4.4 Representation	14
5. Inomvetenskaplig relevans	15
6. Metod och material	16
6.1 Kvantitativa delen	16
6.2 Kvalitativa delen	17
6.3 Material	17
7. Validitet och reliabilitet	18
7.1 Begreppsvaliditet	18
7.2 Mätfel	18
7.3 Reliabilitet	18
7.4 Resultatvaliditet	19
7.5 Extern validitet	19
7.6 Intern validitet	19
8. Resultat och analys	20
8.1 Resultat från innehållsanalysen	20
8.1.1 Vanligast att äldre själva är skribenterna	23
8.1.2 Männen förekommer mest	23
8.2 Resultat från textanalys	24
8.2.1 Negativa insändare tar över	25
8.2.2 Kontrast mellan vanligaste artikelstorlekarna	26
9. Slutdiskussion	27

10.	Referenser	29
11.	Bilagor	31
	11.1 Bilaga 1: Kodschema	31
	11.2 Bilaga 2: Urval tidningar	37
	11.3 Bilaga 3: Frågor i den kvalitativa analysen	38
	11.4 Bilaga 4: Artiklar i den kvalitativa analysen	39
	11.5 Bilaga 5: Kvantitativa resultat (utvalda tabeller)	43
	11.6 Bilaga 6: Kvalitativa resultat (utvalda tabeller)	47

1. Inledning

Världens population blir allt äldre. Undersökningar visar att antalet människor över 60 år kommer att fördubblas till år 2050 (WHO, 2018). Det kommer då att vara fler äldre än antalet barn under fem år. Med att befolkningen åldras, kan det tillkomma problem när samhället inte har anpassats för det. Tidigare forskning, bland annat Publicistiskt bokslut (2003), har visat att människor som inte längre är i arbetsför ålder verkar vara osynliga i svensk media. I Sverige är en femtedel av befolkningen över 65 år (Statistiska centralbyrån, 2019). Det är nästan två miljoner som då inte representeras eller kommer till tals.

Hur och när den svenska dagspressen rapporterar om sociala grupper kan bidra till fördomar, vilket i sin tur kan leda till att grupperna upplever sig vara diskriminerade emot. Diskriminering på grund av ålder kallas ofta för ålderism. Ett begrepp som myntades av den amerikanske psykiatern och gerontologen Robert Butler 1969, och innefattar både vardagliga situationer och specifika fall. Begreppet ålderism tog däremot inte plats i Sverige förrän 1997, hela 28 år efter Butler myntade det. Detta till skillnad från begreppen "sexism" och "rasism" som i Sverige började användas två, respektive fyra år efter att de tillkom. Ålder är, tillsammans med bland annat sexuell läggning, etnisk tillhörighet och trosuppfattning, en av grunderna i Diskrimineringslagen (2008:567) vars syfte är att motverka diskriminering och främja lika rättigheter.

Ålder och åldrandet har blivit en allt mer diskuterad fråga i världen. Både Förenta Nationerna (FN) och Världshälsoorganisationen (WHO) har startat mål för att åldrandet ska bli bättre samt att samhällen ska anpassas till äldre. Göteborg var första staden i Sverige att ansluta sig till det internationella initiativet "Age-Friendly Cities", framtaget av WHO. För initiativet fokuserar Göteborgs stad på att förbättra stadsmiljön, information och kommunikation, mobilitet, social delaktighet och inkludering, samhällsstöd och service för äldre i staden (Göteborgs stad, 2019). Inom social delaktighet, inkludering, information och kommunikation skulle medier kunna spela en viktig roll i förändringen, särskilt lokala medier med det lokala perspektivet. Denis McQuail, en brittisk massmedieforskare, förklarar i boken "Mass Communication Theory" (2010) att samhället har en bättre chans för utveckling och förändring om medierna publicerar ett varierande innehåll med varierande aktörer. McQuail menar att ett bredare och mer inkluderande material skapar bättre förutsättningar för en positiv utveckling. En variation i dagspress leder till ett mer integrerat och inkluderande samhälle som kan bidra till vidareutveckling i nationella och internationella sammanhang.

Medierna anses ha en spelande roll i skapandet och stärkandet av fördomar, som i detta fall kan leda till ålderism, men de har också möjligheten att motverka dem och skapa positiva bilder av sociala grupper. Inom Göteborgsregionen är cirka 17 procent av de folkbokförda över 65 år, vilket är ungefär 88 143 människor (Göteborgs Stad, 2018). Det bör därför ligga i den lokala dagspressens, Göteborgs-Posten, intresse att också låta denna delgrupp representeras.

2. Syfte och frågeställningar

Forskning har visat att ålderism förekommer i samhället och att man vid 60 års ålder börjar bli mer och mer underrepresenterad i medierna (Kokkinakis, Edström, Berggren, 2018; Andersson Odén, 2003). Medierna spelar en viktig roll i samhället, och har en viss makt där de kan påverka människors uppfattningar av specifika frågor, liksom sociala grupper. Frågeställningarna ska bidra till en ökad förståelse och medvetenhet kring representationen av äldre i medierna, samt bidra till den existerande forskningen. Syftet med den här undersökningen är att undersöka äldres representation (>65 år) i Göteborgs största morgontidning, Göteborgs-Posten.

Frågeställningar:

1. Vilka åldrar förekommer i Göteborgs-Posten?
2. Vilka roller har äldre i artiklarna?
3. I vilka ämnen nämns äldre?
4. Hur beskrivs äldre i artiklarna?

3. Bakgrund

3.1 Om Göteborgs-Posten

Göteborgs-Posten (GP) är Göteborgs största tidning. I både digitala kanaler och tryckt upplaga når den sex av tio göteborgare dagligen. På GP:s hemsida beskrivs tidningen som den självklara nyhetsförmedlaren i det lokala samhället, “med strävan efter en journalistik som ska vara vass, sann och trovärdig och ska beröra och påverka samhällsdebatten” (Göteborgs-Posten, 2019). Tidningen strävar efter ett lokalt engagemang och en nära kontakt med göteborgarna. Det betyder att alla som vill ska kunna komma på tals. Ett mångfald borde därför ligga i GP:s intresse.

Undersökningar har visat att det finns ett intresse för lokala nyheter hos publiken (Häger, 2014). Det har genomförts flera studier som undersöker hur människor läser tidningen, och de har visat att tidningsläsaren oftast börjar med tv-tablån, sedan lokala nyheter och till sist de nyheter som intresserar dem, till exempel politik och näringsliv. Den lokala morgontidningen dominerar den svenska pressvärlden, och på de flesta orter når morgontidningen nästan hälften av alla hushåll. Det är framförallt på landsorten som den lokala tidningen är stark. De vanligaste tidningsprenumeranterna är mellan 65 och 85 år, och bor oftast utanför storstäderna.

3.2 Västerländska idéer

Tankesättet att äldre skulle vara mindre värda eller mindre betydelsefulla i samhället har funnits i många kulturer under många tidsperioder (Andersson, 2008). Ett exempel är bildmotivet “Ålderstrappan” av Winter Carl Hansson, målad 1799, som porträtterar människans liv i olika åldersstadier. Trappan börjar på 10 år och fortsätter genom livets trappa med 10 års mellanrum till 90 år. Trappan är uppbyggd som en halvcirkel där 50 år är toppen, och efter det går trappan nedåt. Bilderna av människorna i trappan är målade på ett fördomsfullt sätt, där vid varje trappsteg efter 50 år framställs människorna som skröpligare och mindre. Bildmotivet tros ha påverkat människors syn på äldre genom flera århundraden. Det finns flera västerländska konstmotiv, böcker och filmer som porträtterar äldre på ett fördomsfullt sätt, till exempel att äldre män porträtteras som sura och envisa. Det finns dock andra kulturer, främst i länder i Asien, där äldre hyllas och ses som budbärare av kunskap. I dessa mer kollektivistiska kulturer ses äldre som starka, kloka och erfarna (Andersson, 2008).

Ålderstrappan målad Winter Carl Hansson 1799.

3.3 Världens befolkning lever längre

Världshälsoorganisationen arbetar med åldrandet över hela världen. I en rapport från 2018 skriver organisationen att antalet människor över 60 år kommer att öka från 12 till 22 procent till år 2050. Människor kommer inte bara bli fler utan människor kommer också att leva längre. Agenda 2030-planen för hållbar utveckling är ett initiativ av Förenta nationerna (FN) för att göra samhällen bättre och mer hållbara. Planen har 17 mål som ska vara uppnådda till år 2030 (Globala målen, 2015). Målen inkluderar bland annat jämställdhet, ingen hunger i världen och hälsa och välbefinnande för alla. Målen syftar på att på internationella och nationella plan förbättra samhällen världen över. Inom målet hälsa och välbefinnande för alla står det att alla ska ha rätten till ett hälsosamt liv och att det inte börjar eller slutar vid en specifik ålder. Alla ska kunna och tillåtas vara en del av samhället. Ledorden i planen är att ingen ska bli lämnad utanför.

I maj 2016 tog WHO steget längre och skapade en strategisk plan för åldrande och hälsa. Planen utgår från att alla ska ha möjligheten att leva ett långt och hälsosamt liv. I planen ligger även aspekten "hälsosamt åldrande" som konkretiserar att målet inte bara ska vara frånvarandet av sjukdomar utan också att fostra äldres funktionella förmåga, det vill säga att äldre ska vara en värderad och integrerad del av samhället. Strategin har fyra aspekter: utveckla en åldersvänlig miljö, anpassa hälsosystemen till äldre, utveckla hållbara och rättvisa system för långsiktig vård, och involvera äldre i alla beslut som rör dem. Genom strategin för hälsosamt åldrande kommer länder att bidra till genomförandet av Agenda 2030-planen för hållbar utveckling, och därmed bidra till välutvecklade och inkluderande samhällen.

3.4 Tidigare forskning

Forskning inom ålderism i media är ett relativt outforskat ämne i Sverige, särskilt studier som fokuserar på representationen av människor äldre än 80 år. Att ämnet är så pass utelämnat inom

svensk forskning blir särskilt viktigt när rapporter visar att det är just 80-åringar och äldre som ökar mest i antal. Åldersgruppen förväntas vara 255 000 fler vid 2027, en ökning på 50 procent (Statistiska centralbyrån, 2018). Det finns flera internationella studier som genomförts kring åldersdiskriminering i samhället. USA har speciellt varit ledande i forskningen kring ålderism, men då oftast på ett nationellt eller lokalt plan. Studier kring ålderism har även genomförts i Sverige. Fokus har dock varit på det övergripande planet, och inte i specifika delar av samhället, som till exempel media.

3.4.1 Forskning om äldre utomlands

I en analys av Drennan et al. (2009) diskuteras det hur publiken från olika länder uppfattar äldre och vilka faktorer som kan ligga bakom uppfattningen. Studien fokuserar på de positiva och negativa bilderna av äldre, och att det inte alltid är svart eller vitt. För att motarbeta ålderism behöver man först förstå hur människor uppfattar äldre och varför de uppfattar dem på ett visst sätt, då det ofta är från de beteenden som diskriminering grundar sig i. Drennan et al. (2009) hittar flera faktorer som påverkar hur människor uppfattar äldre, bland annat ålder, kön, kunskapsnivå, kultur, modernisering och media. Tillsammans bildar faktorerna en uppfattning av äldre. Enligt forskarna är majoriteten av den existerande forskningen inom offentlighetens uppfattning av äldre baserad på den negativa aspekten. Drennan et al (2009) menar att när en studie är gjord från ett negativt synsätt, blir de flesta slutsatser också negativa, vilket problematiserar resultaten.

Sweetland et al. (2017) drog liknande slutsatser i Storbritannien. De analyserade texter och studier för att undersöka vad som ligger bakom ålderism och hur man kan förändra människors syn på åldrandet. För att förändra dynamiken av ålderism i samhället behöver först grundpelarna av det ändras. En av aspekterna som tas upp för att bättre integrera äldre i samhället är ordval i beskrivningar av äldre, i överensstämmelse med Stuart Halls representationsteori som syftar på att fördomar bland annat bildas genom hur skribenten väljer att beskriva aktörer. Enligt Sweetland et al's (2017) forskning ser amerikaner åldrandet som något negativt, och den negativa associationen kan bidra till fördomar om äldre personer. Det bildas ett avstånd till äldre och blir en "vi" och "dem" diskussion. Den typen av ålderism menar forskarna är omedveten och för att motverka det måste man bryta de mentala genvägarna och kopplingar som redan existerar. Forskarna kallar det för "reframing", och det är avgörande för att motarbeta ålderism.

Drennan et al. (2009) syftar till att för att motverka ålderism måste man göra människor medvetna om deras negativa fördomar och beteende, medan Sweetland et al. (2017) menar att människor måste ändra deras syn på åldrandet, och inte om äldre personer. Båda studierna kom dock fram till att medierna har en viktig roll i problemet. Medierna måste bli mer medvetna om de publiceringar som görs och inkluderingen av fler varierande aktörer, i detta fall personer över 65 år, för att förhindra skapandet och spridandet av fördomar, och för att främja en mångfald.

3.4.2 Äldre och medier i Nordamerika

Saskatchewan Senior Mechanism, en förening för äldre i staden Saskatchewan, Kanada, syftar till att förbättra livskvalitén för äldre. Föreningen genomförde en studie 2019 inom en av deras planer att skapa en kultur för inklusivitet. Forskarna granskade lokala medier (print, radio och tv) under en månad för att se hur ofta äldre personer (>50 år) nämndes. De genomförde både en kvantitativ och kvalitativ studie, där de fokuserade på hur äldre representeras och hur äldre själva tolkar det publicerade innehållet (SSM, 2019).

Resultaten visar ett brett och komplext medieinnehåll. Äldre var mer inkluderade i print än i något av de andra medierna, och det var särskilt i de lokala nyhetsartiklarna som äldre hade en större chans förekomma. Äldre och åldrandet sågs ur ett relativt positivt ljus, vilket även stärktes i den kvantitativa studien där endast nio procent av artiklarna med äldre hade ett negativt fokus. Ett tema som togs upp i den kvalitativa studien var ordval och hur det bidrog till en negativ uppfattning av äldre. Forskarna hittade att ord som "bräcklig", "dinosaurier" och "även om han fyllde 80 förra veckan [...]" påverkade uppfattningen negativt. Studien visade också att äldre sällan fick berätta sina egna historier. I en artikel om en äldre person som donerade pengar till en skola fick endast rektorn som tog emot dem uttala sig. Slutsatserna som drogs var att även om äldre var bra representerade i print behövs det en mer balanserad publicering i medierna för en högre inkludering. Medierna måste även bli mer medvetna om att reflektera en mer realistisk bild av äldre och inte endast "den aktiva pensionären" eller "den bräckliga åldringen". Studien visar att medier kan påverka de positiva eller negativa fördomar människor har om äldre, men också äldres uppfattningar av medierna.

3.4.3 Svenska studier visar underrepresentation

År 2000 och 2001 startades ett samarbete mellan Institutionen för Journalistik och Masskommunikation vid Göteborgs universitet (JMG) och tidningsbranschen. Projektet kom till att kallas för Publicistiskt bokslut, vars syfte var att utvärdera och jämföra olika tidningar över tid. Arbetet grundade sig i olika undersökningar kring innehållet, medarbetare och publiken hos de tidningar som deltog i projektet. I en publikation av Tomas Andersson Odén från 2003 undersöks tidningarnas innehåll, medarbetare och läsare. I den kvantitativa undersökningen användes bland annat en kodbok med ett flertal variabler och enkäter där resultatet slutligen analyserades kvalitativt. En del som projektet Publicistiskt Bokslut (2003) undersöker är de olika åldersgrupper som tidningarna rapporterar om. Resultatet visade att den äldre åldersgruppen, över 65 år, var underrepresenterade i samtliga undersökningsområden (5-10 procent). Kring resultatet resonerar Andersson Odén: "en annan grupp som redaktionen skulle kunna föra diskussioner kring är pensionärerna, som är en stor grupp bland prenumeranterna. Däremot förekommer pensionärer sällan i tidningsinnehållet – och bland medarbetarna saknas de nästan helt. Vad betyder det för arbetet som bedrivs på redaktionen? Kanske kan tidningen utifrån siffermaterialet överväga om den ska rekrytera en seniorreporter — eller tvärtom försöka få in fler unga medarbetare på redaktionen" (Andersson Odén, 2003).

Kokkinakis, Edström och Berggren genomförde två pilotstudier 2018 om äldres representation i media. Pilotstudie 1 undersökte nyheter publicerade online mellan 2015 och 2018. Resultaten visade tydligt att personer över 54 år (och även under 20 år) är underrepresenterade i medierna. De visade även på en könsskillnad. Kvinnor var mer representerade än män i den arbetsföra åldern men män representerades mer efter 54 års ålder. Från 58 år till 85 år var det kvinnor som var mest underrepresenterade. Pilotstudie 2 undersökte representationen av personer över och under 60 år i Göteborgs-Posten år 1994 och från 2001 till 2013. Studien kom till samma slutsats: personer över 60 år är kraftigt underrepresenterade i medierna.

Den svenska forskningen visar en kraftig underrepresentation av äldre i media. Publicistiskt bokslut (2003) visade en representation av personer över 65 år på fem till tio procent, medan Kokkinakis, Edström och Berggren (2018) visade en låg representation av personer över 60 år och under 20 år. Den internationella forskningen visar ett lite annorlunda resultat. Resultaten från SSM (2019) pekade på en bra representation av äldre (>50 år), men att det var ordvalet som visade på en fördomsfull syn. De två internationella studierna om ålderism, Drennan et al. (2009) och Sweetland et al. (2017), undersökte de olika faktorerna som ligger bakom diskrimination på grund av ålder. Båda resultaten pekade på att media spelar en roll i uppfattningen av äldre, men att de har möjligheten att kunna ändra synsättet till det positiva.

4. Teoretisk ram

För att kunna undersöka de aktuella frågeställningarna kommer fyra teorier att användas och fungera som ett ramverk för undersökningen. De fyra teorierna omfattar dagordningsteorin, nyhetsformeln, mångfaldsbegreppet och representationsteorin.

4.1 Dagordningsteori

Dagordningsteorin grundades genom en studie gjord av Maxwell McCombs och Donald Shaw i början på 1970-talet. Studien genomfördes i samband med det amerikanska presidentvalet 1968 (Karlsson & Strömbäck, 2015). McCombs och Shaw kartlade vilka frågor medierna rapporterade om och undersökte sedan med en opinionsstudie vad väljarna ansåg vara samhällets viktigaste samhällsproblem. Resultaten visade att de sakfrågor som dominerat mediernas dagordning ansågs också vara de viktigaste samhällsproblemen. Forskarna drog därför en slutsats om att journalistiken kan komma att påverka publiken genom att lyfta vissa sakfrågor i rapporteringen.

Dagordningsteorin innehåller tre huvudsakliga koncept: gatekeeping, priming och framing. Gatekeeping påverkar vad som publiceras i media. Det är oftast nyhetscheferna som är "gatekeepers". De bestämmer värdet på nyheter och väljer ut vad som ska publiceras. Priming är hur medier ger en viss händelse eller nyhet mer vikt än resten, vilket får publiken intrycket att just den nyheten är den viktigaste. Det görs med hjälp av rubrik, expertutlåtande, diskussioner, med mera. Framing är en process med selektiv kontroll som har två olika betydelser; (1) hur nyheter är kontextualiserade och uppbyggda för att passa samma referensram, och (2) hur publiken antar referensramarna och ser världen på samma sätt (Communication theory, 2011). Framing handlar om hur publiken sätter betydelse på vissa nyheter, till exempel i politiska sammanhang som val. Teorin ligger grund för vad som publiceras i medierna och vilka anledningar som ligger bakom.

4.2 Vad är en nyhet?

Något som måste etableras är vad en nyhet faktiskt är. Begreppet nyhet kan förklaras på många sätt, men brukar oftast beskrivas som något som inte publicerats tidigare och som skulle vara mindre intressant imorgon än idag (Häger, 2014). Sedan kan ju fem tidningar med ungefär samma publik i ungefär samma område publicera olika nyheter, och det går att förklaras genom dagordningsteorin och den så kallade nyhetsformeln. Formeln för en nyhet bygger på ett antal faktorer: vikt och viktighet, icke-normalt, närhet, konflikt, elitpersoner, lättbegripligt, och nytt. En bra nyhet ska alltså beröra många människor, vara udda, oväntad och aktuell, innehålla någon typ av konflikt, med citat från någon elitperson, och vara lättbegriplig. En nyhet ska intressera men också väcka åsikter. Något som inte uppfyller något av dessa krav kommer därför, enligt formeln, inte att publiceras i en tidning.

4.3 Mångfaldsbegreppet

Begreppet mångfald har en stor betydelse inom journalistiken och är något som medier strävar efter. Mångfald definieras som “en variation av olika egenskaper hos individerna i en social grupp” (Mångfald (samhälle), 2019, 15 november). Mångfaldsbegreppet är en av medieforskaren Denis McQuails idéer. Mångfaldsbegreppet syftar till att medierna ska ge tillgång till och reflektera kring olika sorters uttryck, åsikter och kulturer (McQuail, 2010). Begreppet är en viktig del i McQuails större medieteori, som förklarar byggstenarna bakom publicering, till exempel vinkling, pressetik och allmänintresse.

Mångfaldsbegreppet är en viktig del i samhället som stort. Medierna har möjligheten att forma publikens åsikter och påverka beteende (McQuail, 2010). Till exempel inom politik där skicklig journalistisk presentation kan vara avgörande för framgången av vissa frågor. Den generella publiken, en så kallad masspublik, är stor och varierande. Begreppet masspublik definieras som en social gruppering i det moderna samhället. Till skillnad från andra mindre grupper i samhället har gruppen lite gemensamt och saknar en specifik struktur. Människor tillhör den gruppen genom att interagera och befinna sig inom mediernas radar. Masspubliken, liksom masskommunikation, är väldigt relevant i det nuvarande masssamhället. Medierna når många olika typer av människor, och att reflektera publiken den syftar på att nå är viktigt både ur ett samhällsperspektiv såväl som ett utvecklingsperspektiv.

4.4 Representation

Hur frekvent och i vilka sammanhang personer över 65 år förekommer i medier är en fråga om representation. Innebörden av begreppet och teorin togs fram av kulturteoretikern och sociologen Stuart Hall, där han förklarar hur fördomar kan bildas och förmedlas genom språk och bilder. Hall menar att medier tenderar att använda och förmedla förutfattade bilder av människor, till exempel att kvinnor är omhändertagande, mammor och hemmafruar medan männen framstår som modiga och tuffa genom att skribenten använder specifika ord för att beskriva aktörer (Hall, 1997). Det innebär att de ord som används kan skapa, stärka samt förmedla fördomar. I längden påverkar medierna hur äldre uppfattas av omgivningen i form av deras representation, rollerna de tilldelas och hur de beskrivs.

5. Inomvetenskaplig relevans

Det inomvetenskapliga syftet med undersökningen är att ge mer kunskap om vikten av att låta olika sociala grupper komma på tals i media, i detta fall personer över 65 år. Detta genom att undersöka vilka åldersgrupper som representeras, samt hur specifika åldersgrupper (>65 år) framställs i lokalpressen (Göteborgs-Posten). Mediernas publik varierar mycket och kan innefatta såväl en 25-åring som en 92-åring, och enligt McQuails (2010) medieteori är det därför viktigt att alla kan se sig själva i medierna och känna sig delaktiga i samhället. En mångfald är viktigt inom media och uppsatsen kan bidra till en kunskap om vad vissa medier väljer att publicera.

Det har tidigare genomförts studier om ålderism i medier, men ett problem som finns är att många forskare kategoriserar en 65-åring i samma grupp som en 90-åring (och vice versa), bland annat i Kokkinakis, Edström och Berggren (2018) och Publicistiskt bokslut (2003). Det bidrar till en diskursiv diskriminering och möjligheten att upptäcka skillnader inom gruppen över 65 år minskas kraftigt. Det framgår tydligt eftersom man sällan skulle kategorisera en 25-åring i samma grupp som en 50-åring. Därför har vi valt att dela upp de äldre åldersgrupperna för att kunna undersöka eventuella skillnader. Mycket av tidigare forskning och undersökningar sträcker sig sällan till åldersgrupper 80 år och äldre, och även här kan forskarna gå miste om information. Denna undersökning har valt att vara specifika med de äldre åldersgrupperna och att inkludera alla, och kommer därför kunna ta den tidigare forskningen ett steg längre.

Undersökningen kan tillföra intressant kunskap till forskningsområdet ålderism i media. Ett område som inte är speciellt utforskat. Den forskning som finns om ålderism i media har visat att mediernas bild indirekt tyder på att man är obrukbar och ointressant efter man når 60 år, särskilt om man är kvinna (Kokkinakis, Edström & Berggren, 2018). Kokkinakis, Edström och Berggren (2018) undersökte artiklar i Göteborgs-Posten från 1994, och 2001 till 2013. Eftersom fokus i denna undersökning är artiklar i Göteborgs-Posten från 2019, kommer resultaten vara både nutida och relevanta, samtidigt som de kommer kunna addera och utveckla den kunskap som redan finns. Inom lokalpressen i Sverige, specifikt Göteborgs-Posten, finns det en kunskapslucka på sex år. Undersökningen kommer kunna ge insikt på om situationen är sig lik eller om den har förändrats sedan dess.

6. Metod och material

Undersökningen syftar på att genomföra både en kvantitativ och en kvalitativ analys av Göteborgs-Postens utgåvor under två så kallade syntetiska veckor våren 2019. Syftet är att undersöka hur stor del av artiklarna som har äldre aktörer (>65 år) samt hur och var i tidningen de förekommer mest. Den kvalitativa delen utgörs av en analys av de artiklar där äldre är närvarande. Syftet med det är att kunna identifiera i vilka ämnen äldre representeras.

6.1 Kvantitativa delen

Den kvantitativa metodens syfte är att kunna svara på undersökningens första frågeställning, (1) vilka åldrar förekommer i Göteborgs-Posten? Utgivna upplagor från två syntetiska veckor under våren 2019 kodas och analyseras med hjälp av ett kodschemat (se; bilaga 1). Publicistiskt bokslut (2003) bidrog med en grund till kodschemat. Kodschemat i den här studien har modifierats och förenklats för att passa syftet bättre. Det har lett till vissa förenklingar av variabler. Kodschemat från Publicistiskt bokslut (2003) användes för att resultaten från undersökningen ska kunna jämföras med tidigare studier, men samtidigt bringa ny kunskap till ämnet genom den senare kvalitativa delen.

Variabler som ålder, huvudaktör kön, ämne, och typ av artikel är i fokus i undersökningen. I kodschemat finns kompletterande förklaringar till alla variabler. Identifieringen av aktörernas ålder och kön utgår från information som framgår i artikeln. Ålder som står utskrivet kodas som "ålder säkerställd", medan om ålder inte framgår, söks aktörerna upp via folkbokföringen och kodas under "förmodad ålder". Om ålder och kön fortfarande inte framgår kodas de som "okodbart". Även bilderna till artiklarna kodas för att få en ytterligare förståelse för vilka åldrar som syns i tidningen. Då tidigare forskning har kategoriserat äldre personer i en grupp, exempelvis över 65 år, eller inte undersökt personer över 80 år, och på så sätt undgått viktiga resultat, har de äldre åldersgrupperna i denna undersökning delats upp i mindre delar. Totalt är det fyra grupper som omfattar 65-75, 76-85, 86-95 och äldre än 95 år. Grupperingen underlättar för svaren på frågeställningarna och fyller den forskningslucka som finns sedan tidigare. En variabel för etnicitet kodades för att avgöra variationen av aktörerna. En komplex variabel som endast kodas när det framgår i texten. Inga personliga tolkningar genomförs och ett bortfall är medräknat. Frågan om etnicitet kommer att diskuteras i slutdiskussionen om resultatet från den kvalitativa studien visar ett särskilt mönster.

En kvantitativ metod har valts för att kunna få en övergripande syn på vad som publiceras i GP. Information som sedan kommer kunna analyseras statistiskt och dra slutsatser kring. En kvantitativ metod strävar mot att kunna dra generaliserbara slutsatser av en stor mängd data (Esaisasson, 2012). Fördelar med att välja just den aktuella metoden är att man kan analysera ett stort antal material på kortare tid, samt att det kan vara möjligt att dra en slutsats som kan tillämpas på efterkommande forskning och till det generella samhället. Nackdelar är att det kan bli för mycket data och kan göra det svårt att beskriva ett problem på djupet.

6.2 Kvalitativa delen

Den andelen artiklar som innehåller aktörer över 65 år har analyserats utefter en kvalitativ metod. Syftet är att kunna undersöka resultatet på djupet för att besvara undersökningens frågeställningar, (2) vilka roller har äldre i artiklarna? (3) i vilka ämnen nämns äldre? och (4) hur beskrivs äldre i artiklarna? Den valda metoden är textanalys där ordval, placering och ämne kommer att analyseras. Målet är att kunna dra slutsatser kring de artiklar som faktiskt publiceras med äldre aktörer, och på så sätt kunna undersöka mönster i publiceringen. Analysen följde särskilda frågeställningar för att få en klarare överblick av materialet (se; bilaga 3). Om det hittas artiklar i den kvantitativa analysen som inte innehåller äldre aktörer men på något sätt berör äldre, kommer de att tas med i den kvalitativa analysen. Resultatet från den kvalitativa analysen kommer därefter att kvantifieras för att lättare kunna dra slutsatser kring materialet.

I den kvalitativa delen systematiseras materialet, det vill säga att strukturen klargjordes och det valda materialet klassificerades i olika logiska grupper i form av variabler (Esaisasson, 2012). Därefter sorterades det material som ska granskas utefter en språklig textanalys där innehållet, formen, relation och intertextualitet analyseras. Frågor som vad som händer i texten, vem som gör vad, vilket innehåll som förmedlas samt vilka attityder (positiv, negativ, neutral) som kan ligga bakom texterna. Dessutom analyseras beskrivningar av äldre för att undersöka eventuella mönster. Syftet är att analysera vilka som är äldres arenor i media.

Den kvalitativa metoden används för att få en djupare förståelse av GP:s journalistik och för att hitta och analysera detaljer av det utvalda materialet. Textanalys valdes för att kunna plocka ut specifika delar och finna mönster i publiceringen av äldre aktörer. Nackdelen med en kvalitativ metod är att det i regel tar lång tid att genomföra och att det inte går att genomföra en statistisk behandling av data, vilket komplicerar generaliserbarheten. Därför är en kombination av flera metoder bättre för att få ut så mycket som möjligt av data och går i samma riktlinjer som syftet.

6.3 Material

Undersökningen baseras på data insamlad från två syntetiska veckor som omfattar totalt 14 tidningar (se; bilaga 2). I de 14 tidningarna kodades 995 artiklar och de artiklar som berör äldre analyseras vidare. De två syntetiska veckorna sträcker sig över tre och en halv månader, från 18:e februari till 2:a juni 2019. Anledningen till att endast fokusera på en tidning är för att få en översikt av var äldre syns i tidningen, samt ett djupdyk där enskilda artiklar kan analyseras för en djupare förståelse av materialet. Syftet med att utgå från syntetiska veckor är för att få ett mer tillförlitligt resultat att analysera. Stora händelser som till exempel EU-val ska därför inte kunna påverka den slutgiltiga uppfattningen av tidningens normala dagordning. Allt material i tidningen är inte relevant för vår studie, därför har vissa delar valts bort, till exempel, notiser från nyhetsbyråer utan aktör, familjesidorna, dödsannonser och födelsedagshälsningar.

7. Validitet och reliabilitet

Frågan om validitet och reliabilitet är två viktiga kriterier inom all forskning. Begreppen syftar på att bedöma en undersöknings kvalitet och trovärdighet. Validitet bedömer hur forskaren, eller forskarna, mäter det som de avser att mätas, medan reliabilitet bedömer huruvida resultatet blir detsamma om undersökningen skulle upprepas.

7.1 Begreppsvaliditet

Vi bedömer att begreppsvaliditeten i vår undersökning är relativt god. Frågan om begreppsvaliditet syftar på hur man med en viss metod mäter just de tänkta begreppen (Esaisasson, 2012). Begreppen i vårt kodschema har hämtats från liknande undersökningar genomförda av Publicistiskt bokslut (2003), men har sedan justerats för att passa undersökningens syfte. Hur vi har tolkat alla begrepp och termer har förklarats i paragrafer under samtliga variabler i kodschemat (se; bilaga 1), vilket också minskar systematiska fel. Ett kodschema som tillåter mindre utrymme för egen tolkning är en god förutsättning för ett konsekvent resultat och analys. Att begreppsvaliditeten anses som god är för att majoriteten av kodningen har genomförts tillsammans. Vi har då kunnat diskutera eventuella frågetecken och uppfattningar av texterna.

7.2 Mätfel

Mätfel räknas som de fel som uppkommer under kodningsprocessen. För att undvika eventuella mätfel har vi genomfört en noggrann och konsekvent kodning utifrån kodschemat med tillhörande förklaringar. Det är dock möjligt att mätfel kan ha uppkommit under processen, specifikt under analysen i de olika metoderna vi har använt oss av. För att undvika textblindhet i övergången mellan metoderna kodade vi i den kvalitativa delen de motsatta tidningar som vi kodade under den första, kvantitativa, analysen.

7.3 Reliabilitet

En hög reliabilitet uppnås genom att undvika onödiga fel och att genomföra en noggrann undersökning (Esaisasson, 2012). Vi har genomfört ett reliabilitetstest och kodat data ett flertal gånger för att minimera eventuella mätfel samt analyserat varandras material till syfte att vara konsekventa och undvika subjektiva, eller personliga, tolkningar och för att i sin tur öka pålitligheten för undersökningen. Med det väl anpassade kodschemat, minimerandet av mätfel som annars riskerar att uppstå och den i övrigt noggrant genomförda kodningen är det fullt möjligt att resultatet blir detsamma om undersökningen skulle genomföras på nytt. Vi anser därför att vår undersökning har en hög reliabilitet.

7.4 Resultatvaliditet

Resultatvaliditet innebär att det som man påstår att mäta är det man mäter (Esaisasson, 2012). En god resultatvaliditet utgår från en hög begreppsvaliditet och reliabilitet. Vi anser att resultatvaliditeten för undersökningen är hög. Variablerna är operationaliserade på så sätt att de ska mäta det som avses att mäta, och det är även det resultatet har visat på. Metoden vald har också fungerat väl med undersökningens syfte och frågeställningar.

7.5 Extern validitet

Undersökningens totala urval är förhållandevis stort eftersom det bestod utav 995 artiklar i den kvantitativa delen. Andelen artiklar med äldre aktörer är däremot mycket lägre, 95 stycken. Gällande generaliserbarhet, det vill säga om det går att dra slutsatser utifrån urvalet, har vi använt oss av två syntetiska veckor som sträckte sig över tre och en halv månad för att kunna avgöra om resultatet och analysen går att applicera på det vi undersöker, GP. Vi anser att generaliserbarheten i den kvantitativa metoden är hög, då samtliga tidningar som undersökts visar på samma resultat och borde därför gå att applicera på äldres representation i GP som tidning. Att dra slutsatserna vidare till lokalpressen i Sverige blir svårare då vi endast undersökt en tidning. Vidare forskning krävs för det.

7.6 Intern validitet

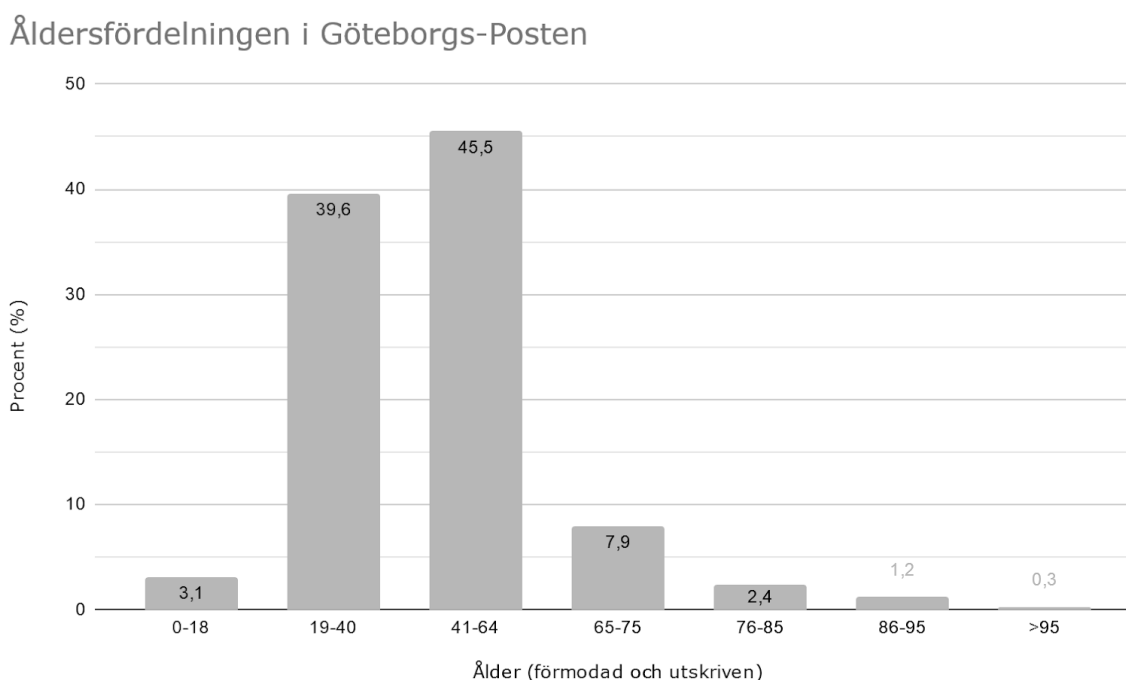
Intern validitet handlar om undersökningens slutsatser har grund i resultatet eller inte, utifrån den analyserade data (Esaisasson, 2012). Våra slutsatser har definitiv grund i undersökningens resultat. Alla slutsatser drogs var utifrån de tabeller gjorda från den kodade data. Därför skulle vi säga att vår interna validitet är hög.

8. Resultat och analys

Resultatdelen är uppdelad i två delar. Först kommer resultaten från den kvantitativa innehållsanalysen och sedan kommer resultaten från den kvalitativa textanalysen. Resultatet utgår från frågeställningarna. Ytterligare resultat som har väckt intresse och bidragit till analysen finns i bilaga 5 och 6.

8.1 Resultat från innehållsanalysen

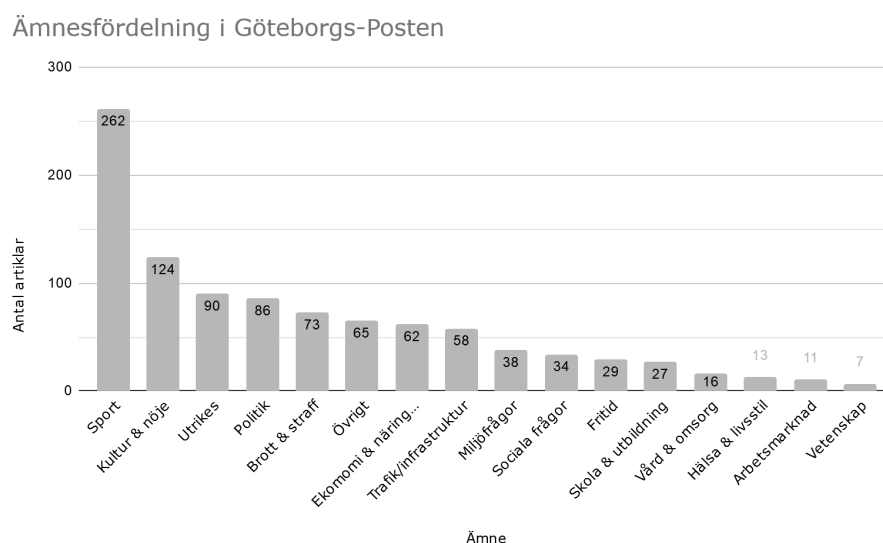
Figur 8.1 Ålder på aktörer i artiklar i Göteborgs-Posten.

Kommentar: N=776 artiklar. Det finns ett bortfall på 219 artiklar då det inte gick att avgöra ålder på dessa.

Resultaten från undersökningen visade att åldersgruppen 41 till 64 dominerar i tidningen. Även aktörer i åldersgruppen 19 till 40 visar sig vara högt representerade. Aktörer över 65 år är sällan rapporterade om. Totalt är aktörerna i 88 procent av artiklarna under 65 år. Det innebär att endast 12 procent av artiklarna hade äldre aktörer. Det visar tydligt att människor över 65 år är underrepresenterade i Göteborgs-Posten (GP), och att personer över 86 år är nästintill osynliga. Åldersfördelningen av aktörer kan bero på de ämnen som det rapporterades mest om. I de 14 upplagorna av GP som kodades var sport ämnet som det skrevs mest om (26,3 procent). De flesta inom sportvärlden är mellan 18 och 40 år, vilket kan förklara varför den åldersgruppen var frekvent i tidningen. Kultur och nöje (12,5%) och utrikes (9%) var också två vanligt förekommande ämnen (se; bilaga 5, tabell 11.5.2).

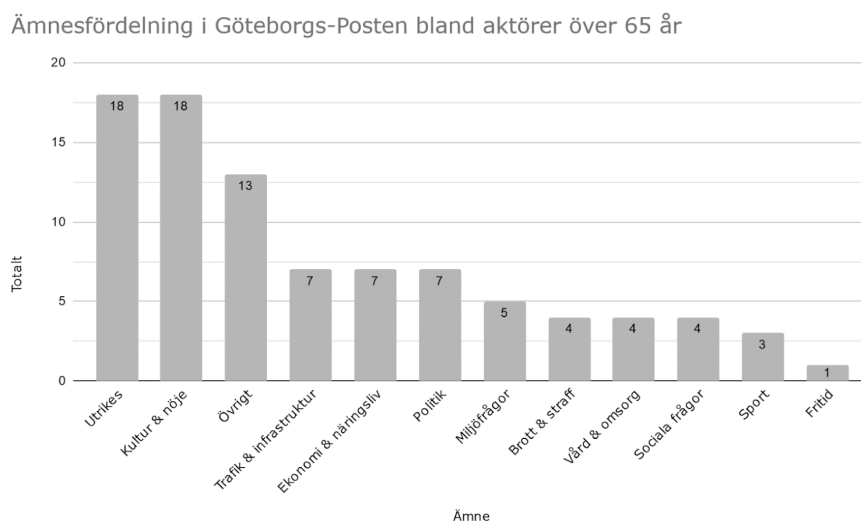
Figur 8.2 Ämnesfördelning i artiklar i Göteborgs-Posten.

Kommentar: N=995 artiklar. Artiklarna kodades mellan 18 februari till 2 juni 2019. Under kolumnen "övrigt" ingår bland annat Världens Gång och insändare utan huvudämne.

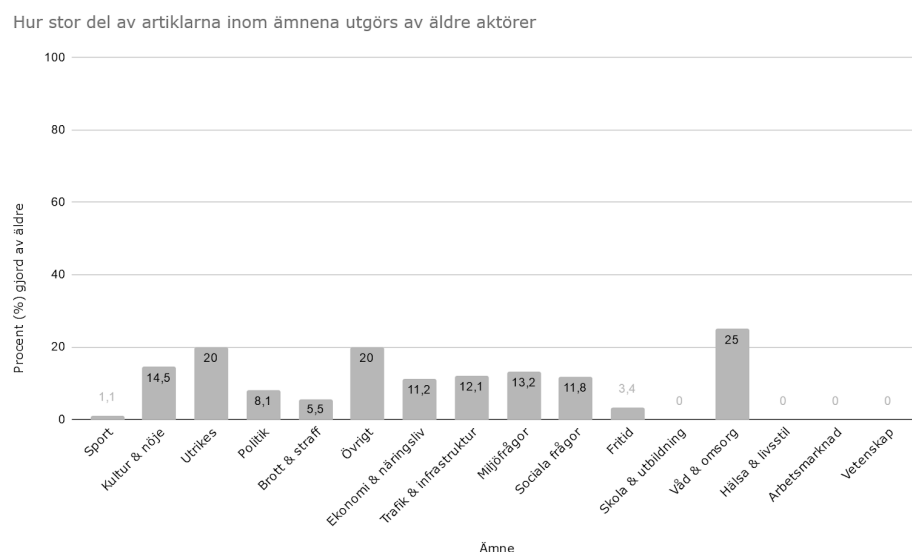
Kultur & Sport är en enskild bilaga i varje upplaga av GP, och kan därför tillåtas mer utrymme jämfört med övriga ämnen. Det finns plats för fler artiklar inom sport och kultur, något som kan ha kommit att påverka resultatet. Utrikes är en relativt stor del i huvudtidningen och består oftast av många notiser, vilket kan förklara den höga förekomsten av artiklar inom ämnet. Till skillnad från andra ämnen som näringsliv där det är mer vanligt med större artiklar som tar mer plats. De flesta artiklar som kodades var liten artikel ($\frac{1}{4}$ A4-sida, 84x118mm) och notis ($\frac{1}{8}$ A4-sida, 43x113mm) (se; bilaga 5, tabell 11.5.3). Det innebär att ämnen som oftast berörs i notiser framkommer som mer rapporterade om, exempelvis på utrikessidorna där det oftast är notiser från Tidningarnas Telegrambyrå (TT). Konceptet av priming inom dagordningsteorin kan också vara en förklaring. Nyheter om utriket som inte rör Sverige kanske inte anses vara intressanta och sätts då som mindre notiser istället för en större artikel.

Figur 8.3 Ämnesfördelning i artiklar i Göteborgs-Posten i åldersgruppen 65 och uppåt.

Kommentar: N=91. De kategorierna utan huvudaktör över 65 år togs inte med i figuren. Kategorierna är: hälsa och livsstil, skola och utbildning, arbetsmarknad, och vetenskap.

Figur 8.4 Hur stor procentandel av artiklarna inom ämnena som utgörs av äldre aktörer. (>65 år)

Kommentar: N=995.

I åldersgrupperna 65 och uppåt är de dominerande ämnena kultur och nöje, och utrikes. Det finns flera förklaringar som kan ligga bakom. Som tidigare nämnt kan storleken på artikeln ha en betydelse för resultatet, men också vad för typ av nyhet det är, till exempel kan en kulturpersons bortgång påverka artiklar skrivna i kulturdelen i form av minnesord och 'hur vi minns...'. Även i utrikesdelen är det tydligt att länder med andra typer av politiska system, kultur och regeringsformer spelar viktig roll för rapportering av äldre då många ledare också oftast är äldre. Exempelvis Donald Trump (73 år), USA:s president, som förekom i fem artiklar.

8.1.1 Vanligast att äldre själva är skribenterna

Rollfördelningen visar starka tendenser på att äldre tilldelas eller företräder vissa roller oftare än andra. Den vanligaste rollen var inom åsiktsmaterial (38,5 procent), det vill säga krönikor, insändare, Världens Gång, debatt, där aktören själv är skribenten och yttrar egna åsikter och reflektioner. Andra vanliga roller bland äldre var enskild aktör (23,1 procent), politiker (12,1 procent) och kulturperson (9,9 procent). Några av de roller som kodades hade inga äldre aktörer alls. Det var roller inom kategorierna undervisning, vetenskap och teknologi, idrott, och juridik. Orsaken kan vara att vissa aktörer kodades som annat då deras roll i den specifika artikeln syftade till ett annat sammanhang, till exempel en artikel om Börje Salming (68 år) på sportsidorna som varnade för dopning bland unga inom sport och men hyllades som en legendar och kodades därefter.

Tabell 8.5 Åldersfördelning (%) i olika typer av artiklar.

Ålder	Allmän nyhetsartikel (även notis)	Reportage	Kommentar/analys	Insändare	Krönika/ debatt/ledare	Övrigt
0-18	4	3	0	0	0	0
19-40	44	36	13	22	32	43
41-64	44	42	64	28	60	21
65->95	8	18	23	50	8	36
Total (antal)	573	33	47	32	77	14
Total (%)	100	100	100	100	100	100

Kommentar: N=776. Endast de artiklar där ålder gick att säkerställa. Övrigt inkluderar Världens Gång, enkät och feature då det var väldigt få artiklar inom dessa ämnen.

Den vanligaste artikeltypen var allmän nyhetsartikel, och därefter krönika/ledare/debatt. De andra kategorierna var inte lika förekommande. Den vanligaste artikeltypen bland äldre var insändare, det vill säga material inskickat från GP:s läsare. Även kommentar/analys var vanligt. Det är svårt att analysera just insändarsidorna eftersom skribenterna inte behöver ange personliga detaljer som namn, ålder eller kön, utan kan underteckna med ett fiktivt alias. Ett intressant resultat är att hälften av alla insändare var skrivna av de äldre åldersgrupperna, medan om man tittar på uppdelningen inom allmän nyhetsartikel är endast 8 procent med äldre aktörer (>65 år). Det visar att äldre är kraftigt underrepresenterade i nyhetsartiklar. Äldre är mer representerade i de material där de själva är skribenterna, det vill säga insändare och kommentar/analys.

8.1.2 Männerna förekommer mest

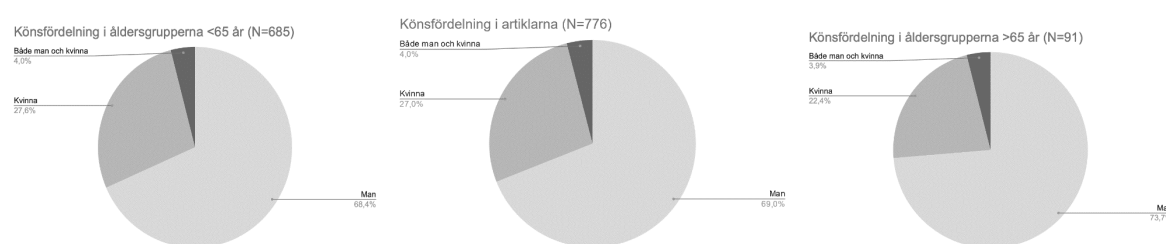
Männen dominerar i 69 procent av artiklarna. Knappt en tredjedel av aktörerna är kvinnor (27 procent). Skillnaden kan bero på att vissa ämnesområden i tidningen i grunden är mansdominerade, till exempel ekonomi och näringsliv, utrikes, och sport. De sistnämnda ämnena

är även de som är mest förekommande, vilket också kan förklara de starka kontrasterna. Liknande resultat förekommer när man delar upp gruppen i under och över 65 år. I kategorin 65 år och uppåt var cirka 74 procent män och 22 procent kvinnor. En markant skillnad från i kategorin under 65 år där var mer likt det generella på 68 procent (män) och 28 procent (kvinnor). Resultaten stämmer delvis överens med resultaten Kokkinakis, Edström och Berggren (2018) som visade att kvinnor var mest underrepresenterade efter 58 års ålder. Skillnaden var i den arbetsföra åldern, där de fann att kvinnor var mer representerade än män, vilket inte var de resultaten som hittades i denna undersökning.

Figur 8.6 Könsfördelning i åldersgrupperna <65 år (vänster)

Figur 8.7 Könsfördelning i de artiklar där aktörernas kön har framkommit (mitten).

Figur 8.8 Könsfördelning i åldersgrupperna >65 år (höger).

Kommentar: I figur 8.7 är endast de artiklar där ålder var möjligt att koda (N=776).

För att sammanfatta är äldre underrepresenterade i nyhetsartiklar. Ämnen de var mest förekommande i var utrikes och kultur och nöje. De äldre var procentuellt sett även vanligt förekommande inom ämnet vård och omsorg. Ämnet var dock sällan rapporterat om, vilket kan ha gett ett missvisande resultat. Ett uppseendeväckande resultat var könsfördelningen i artiklarna, särskilt inom äldre. Männerna representeras oftare än kvinnor, vilket överensstämmer med Pilotstudie 2 av Kokkinakis, Edström och Berggren (2018).

8.2 Resultat från textanalys

I den kvalitativa analysen förekom ytterligare fyra artiklar, som inte hade äldre huvudaktörer, men berörde äldre. Två av artiklarna handlade om hårtrenden grått hår som blir allt mer populärt bland yngre. De andra artiklarna berörde pensionärsföreningen Allégården i Göteborg och en insändare undertecknad av "farmor och farfar". De fyra analyserades med de andra artiklarna med äldre aktörer.

Resultaten visar att äldre förekommer främst på utrikessidorna och kultur och nöje. Det speglas även i rollerna de tilldelats eller företrätt. De flesta aktörer i det utvalda materialet var offentliga personer (38,9 procent) och enskild aktör (25,3 procent), vilket vanligtvis är de som brukar synas på dessa sidor (se; bilaga 6, tabell 11.6.1). Inom rollgruppen offentliga personer ingår politiker, ledare, kungafamiljen, konstnärer, artister och skådespelare, det vill säga personer som är kända för allmänheten. Allt tyder på att man som äldre har större chans att representeras i GP om man är en form en av celebritet. En äldre aktör som nämnts ofta och tagit stort utrymme är den

amerikanske presidenten Donald Trump (73 år). Det kan bero på att Trumps politik har varit högaktuell under 2019. Filmregissören Agnès Varda (91 år) och skådespelaren Bibbi Andersson (84 år) har också fått stor plats i tidningen. Detta på grund av de minnesord och hyllningar som publicerats efter deras bortgång. De hade kanske inte tilldelats samma utrymme om de inte varit aktuella under året.

8.2.1 Negativa insändare tar över

Insändarsidan var tidigare tänkt att vara de äldres arena, men kvantifieringen av den kvalitativa analysen visade att endast 15,8 procent av aktörerna hade rollen som insändare. Istället var det rollen som offentlig person som var mest förekommande (se; bilaga 6, tabell 11.6.1). Något intresseväckande med insändarna var att majoriteten av dem var negativa. Tre stycken var neutrala och endast en var positiv. En konsekvens är att läsarna får en negativ uppfattning av äldre. Det är aktörerna själva som skriver insändarna och ger då sig själva det utrymme och den negativa rollen. Det kan däremot också vara de så kallade "gatekeepers" på redaktionen som väljer ut insändarna i fråga. Det kan ha funnits positiva insändare men att de inte ansågs var lika intressanta eller åsiktsväckande.

Aktörernas attityder fördelar sig jämnt i artiklarna. 31,6 procent av artiklarna var negativa, 32,6 procent var positiva och 35,8 procent var neutrala. De olika attityderna varierar lite beroende på rollen av aktören. Störst skillnad är det mellan insändare och offentlig person. De offentliga personernas inställning var generellt sett mer positiv, med ungefär 48,6 procent av artiklarna. Det kan bero på att offentliga personer, som kulturpersoner och politiker, har en status som de vill upprätthålla.

I artiklarna där äldre förekom analyserades särskilda ordval och beskrivande ord där det förekom. Många av artiklarna hade inte beskrivande ord vilket innebar ett visst bortfall, till exempel insändare eller där skribenten själv är aktören och i debatter. I de artiklar som innehöll beskrivande ord fanns det ett visst mönster. Det tydligaste mönstret var om aktörernas framgångar. Ordet "framgångsrik" användes tio gånger i artiklarna. De flesta artiklarna handlade om offentliga personer och hela åtta artiklar var minnesord för kulturpersoner. De andra två handlade om 66-åriga Shamsi Naeimai som driver en saluhall i Kville, Göteborg och beskrivs i övrigt som "driven", samt Börje Salming (68 år) som hyllades som en framgångsrik "legendar". Den näst mest förekommande beskrivningen som genomsyrade artiklarna var "på den tiden...", där skribenter och aktörer såg tillbaka på hur det var förr ur ett neutralt perspektiv. De beskrivningar som användes var positiva och bör därför reflektera en positiv bild av äldre i tidningen. Det fanns också ord som inte användes i många artiklar men som ändå är anmärkningsvärda, exempelvis "på grund av sin ålder", "tjurskallig" och "åldrige" som har en mer negativ klang. Även om de kanske inte uppfattades som fördomsfulla i den enskilda artikeln, kan det bli problematiskt i det långa loppet.

8.2.2 Kontrast mellan vanligaste artikelstorlekarna

De vanligaste artikelstorlekarna med äldre aktörer är notiser (38 stycken) och en sida och större (19 stycken). Artiklarna som var en sida och större handlade för det mesta om offentliga personer, men i vissa fall förekom enskilda huvudaktörer. Exempelvis hade Maj-Britt Wingård (83 år) blivit utsatt för bedrägerier och ville varna andra. En annan som tilldelades stor plats var den tidigare nämnda Shamsi Naeimai (66 år) som bedriver den framgångsrika saluhallen i Kville. De äldre får knappt något utrymme alls eller plötsligt väldigt mycket. Det kan bero på konceptet priming inom dagordningsteorin, det vill säga att medier ger en viss nyhet större utrymme beroende på hur viktig nyheten anses vara.

Bilderna till artiklarna ingick i analysen. Av de 95 artiklarna hade 49 av dem bilder på den äldre huvudaktören, medan 39 av dem hade bild på någon eller något annat, och sju artiklar hade inga bilder alls. Det kan förklaras genom att nyheterna var notiser och insändare och då är det inte så vanligt att ha med en bild. Där används istället en arkivbild eller genrebild. På de större artiklarna fanns det alltid bild men inte alltid på den äldre huvudaktören.

Sammanfattningsvis är majoriteten av artiklar om äldre aktörer beskrivna på ett positivt sätt. Ordvalen upplevs som genomtänkta och fördelningen mellan negativa, positiva och neutrala attityder var jämn. Det som stack ut mest var att de flesta äldre var offentliga personer av något slag, vilket bidrar till en uppfattning att man som äldre bara är relevant om man tillhör en viss elit.

9. Slutdiskussion

Syftet med denna studie var att undersöka hur ofta och i vilka ämnen äldre förekommer i Göteborgs-Posten (GP). Det har genomförts genom att titta på aktörerna i de olika artiklarna, samt vilken roll äldre spelat och vad för typ av artikel det var. Utifrån frågeställningarna har det dragits en slutsats om att medieproduktionen och det som publiceras är mycket bred och att det mesta inte är svart eller vitt.

Äldre (>65 år) förekommer i endast 11,8 procent av de 995 artiklarna från de undersökta tidningarna. Det visar att gruppen är underrepresenterad då cirka 17 procent av de folkbokförda i Göteborg är över 65 år. GP reflekterar på så sätt inte det verkliga samhället. Resultaten från undersökningen visar att även om representationen är låg har den blivit bättre jämfört med resultaten från Publicistiskt bokslut (2003) som visade att endast 5 till 10 procent av aktörerna var över 65 år. Om man endast tittade på allmänna nyhetsartiklar var resultat mer likt det från Publicistiskt bokslut (2003), med endast 8 procent av artiklarna med aktörer över 65 år. Generellt sett visade undersökningen att majoriteten av aktörerna var mellan 19 och 64 år. De utgjorde 85 procent av alla artiklar. Även att de flesta aktörer var män från en dominerande etnisk bakgrund. Mångfalden i de 14 kodade tidningarna var relativt låg. Mångfald syftar på att aktörerna ska vara varierade och ha varierande egenskaper. På grund av etik, representation och publik bör tidningar sträva efter en mångfald i sina publikationer då tidningar som reflekterar det verkliga samhället bidrar till en inklusivitet och positiv utveckling av samhället.

Äldre förekommer mest på utrikes- och kultur- och nöjessidorna. Det speglas även i de roller aktörer företräder och tilldelas. De mest förekommande rollerna för aktörer över 65 år är offentliga personer och enskilda aktörer. I de 95 artiklar som undersöktes i den kvalitativa analysen var många av artiklarna inom kultur och nöje hyllningar och minnesord. Likadant gäller utrikessidorna där de flesta politiker, ledare och andra högt uppsatta oftast är äldre. Det är även många notiser i den delen, vilket ökar frekvensen av både ämnet och åldersgrupperna. Formeln för vad som är en nyhet nämner aspekter som gör en nyhet eftertraktad. Två av dem är konflikt och elitpersoner. Elitpersoner utgör en stor del av artiklarna inom båda ämnena och utgjorde mesta delen av de äldre aktörerna. Inom utrikesnyheterna var Donald Trump (73 år) en aktör som ofta var närvarande, och på kultur och nöjessidorna var det Bibbi Andersson (84 år). Detta till kontrast till exempelvis en enskild aktör från Nederländerna, som inte är särskilt intressant för göteborgarna, och därför är det fler allmänt kända personer inom ämnet. Konflikt är ett ämne som har dominerat utrikessidan. Dagordningsteorin kan förklara varför vissa typer av nyheter har publicerats. Nyhetschefernas roll som "gatekeepers" har en stor påverkan på det publicerade innehållet. Som tidigare nämnt, var de flesta insändarna negativa och det kan ha berott på "gatekeepers". Samma kan gälla de andra nyheterna.

Gällande huruvida personer över 65 år beskrivs ur ett negativt eller positivt ljus i artiklarna visade resultatet på att de flesta beskrivningarna var positiva eller neutrala. De mest förekommande

orden var “framgångsrik” och “på den tiden...”. Det fanns dock även negativa ord som beskrev huvudaktörerna, men de var få och användes bara en gång. Trots det, kan de orden fortfarande påverka bilden av äldre negativt, precis som Sweetland et al. (2017) kom fram till. SSM (2019) resonerade också kring att språket påverkar uppfattningen av äldre, men orden som de hittade visade mer på fördomen kring att äldre är svaga och sårbara, medan i denna undersökning pekade de negativa orden snarare mot att äldre var envisa, sura och irriterade (se; bilaga 6, tabell 11.6.3). Tittar man på konceptet av framing inom dagordningsteorin kan man stärka Sweetland et al’s (2017) slutsatser. Publiken sätter själva betydelse på nyheterna och kan på så sätt tolka artiklar på ett sätt som kanske inte var den originella meningen. Ord som “åldrige” och “tjurskallig” kan då stärka fördomar publiken har och kan bidra till ålderism. Därför är det viktigt att medierna är medvetna om sin position i samhället. De bör förslagsvis vara försiktiga vid publicering.

Resultaten visar att äldre personer är underrepresenterade i GP, men att utvecklingen går åt ett innehåll som mer speglar det verkliga samhället. Trots underrepresentationen är de äldres arena relativt bred och beskrivningarna av dem lutar generellt inte åt ett fördomsfullt perspektiv. Men det är inte den enskilda artikeln som bidrar till fördomar, utan det är snarare det långa loppet som gör mest påverkan. Inför fortsatt forskning bör man förslagsvis analysera fler tidningar och framförallt fler artiklar. Det hade även varit intressant att undersöka äldres representation i media under en längre period för att kunna generalisera och dra större och säkrare slutsatser. Ytterligare förslag är att ta kontakt med redaktioner och intervjua nyhetschefer och journalister för att höra deras resonemang kring underrepresentation av äldre i respektive tidning.

10. Referenser

Andersson, Lars. (2008). *Ålderism*. Lund: Studentlitteratur

Andersson Odén, Tomas. (2003). *2003 års publicistiska bokslut* (ISSN 1101-4679). Göteborg: Institutionen för Journalistik och Masskommunikation, Göteborgs universitet

Christians, Clifford. Glasser, Theodore. L. McQuail, Denis. Nordenstreng, Kaarle. White, Robert. A. (2009). *Normative Theories of the Media: Journalism in Democratic Societies*. USA: Board of Trustees of the University of Illinois.

Communication Theory. (2011). *Agenda Setting Theory*. Hämtad 2019-12-06, från <https://www.communicationtheory.org/agenda-setting-theory/>

Drennan, Jonathan. Treacy, Margaret, P. Phelan, Amanda. Quin, Simon. Lafferty, Attracta. O'Loughlin, Anne. Fealy, Gerard. McNamara. Naughton, Corina. Bury, Gerard. Connolly, Martin. Butler, Meg. Delaney, Liam. Kelleher, Cecily. Harmon, Colm. (2009). *Public Perceptions of Older People and Ageing: A Literature Review*.

Ekström, Mats. Johansson, Bengt. (2019). *Metoder i medie- och kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur AB

Esaisasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Wängnerud, Lena. (2012) *Metodpraktikan - Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Fjärde upplagan. Visby: Norstedts Juridik AB

Funcke, Nils. (2016). *Att publicera - Etik och juridik för journalister och publicister*. Lund: Studentlitteratur AB.

Globala målen. (2015). Hämtad 2019-10-10, från <https://www.globalamalen.se/>

Göteborgs-Posten (2019). *Papperstidning*. Hämtad 2019-12-11, från <https://mediehuset.gp.se/papperstidning/>

Göteborgs-Posten (2019). *Om GP*. Hämtad 2019-12-11, från https://info.gp.se/?_ga=2.76349205.1412790351.1576055916-1846420869.1575556236

Göteborgs Stad (2018). *Folkmängd och folkökning 1968-2018*. Hämtad 2019-12-05, från https://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/statistik-och-analys/goteborgsbladet/hamta-statistik/statistikdatabas!/ut/p/z1/04_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAfIjo8ziTYzcDQy9TAy9_T3MDQwCvYMtXXzcXQ18vY31w8EKAgxHHA1NgAoMPAzdDBwDXc38g1xNDAx8TPWjiNFvgAICdZyCjJyMDQzc_Y3I0Y9sEnH68SiIwm98QW4oEDgqAgAP5NH7/dz/d5/L2dBISEvZ0FBI_S9nQSEh/

Göteborgs Stad (2019). *Åldersvänliga Göteborg*. Hämtad 2019-12-05, från https://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/senior-goteborg/aldersvanliga-goteborg!ut/p/z/1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfIjo8ziTYzcDQy9TAy93T1cDQwczcP83Xy8PY0NAgz0wwkpiAJKG-AAjgb6XvpR6Tn5SRCrHPOSjC3S9aOKUtNSi1KL9EqLgMIZJSUFxVaqBqoG5eXleun5-ek5qXrJ-bmqBti0ZOQXI-hHoKrUL8iNqPJJDxcEACyPOBE!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/#htoc-2

Hall, Stuart. (1997). *Representation*. SAGE Publications Ltd.

Häger, Björn. (2014). *Reporter - en grundbok i journalistik*. Lund: Studentlitteratur AB

Karlsson, Michel. Strömbäck, Jesper. (2015). *Handbok i journalistikforskning*. Lund: Studentlitteratur

Kokkinakis, Dimitrios. Edström, Maria. Berggren, Max. (2018). *Ageism and Swedish Media*. Centre of Ageing and Health, Göteborgs Universitet.

McQuail, Denis. (2010). *Mass Communication Theory*. SAGE Publications Ltd.

Mångfald (samhälle). (2019-11-15) i *Wikipedia*. Hämtad 2019-11-18, från [https://sv.wikipedia.org/wiki/Mångfald_\(samhälle\)](https://sv.wikipedia.org/wiki/Mångfald_(samhälle))

Saskatchewan Seniors Mechanism. (2019). *Ageism and Media in Saskatchewan*.

SFS (2008:567) *Diskrimineringslagen*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Statistiska centralbyrån. (2019). *Medellivslängden i Sverige*. Hämtad 2019-10-09, från <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/medellivslangd-i-sverige/>

Statistiska centralbyrån. (2018). *Störst folkökning att vänta bland de äldsta*. Hämtad 2020-01-06, från <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/befolkning/befolkningsframskrivningar/befolkningsframskrivningar/pong/statistiknyhet/sveriges-framtida-befolkning-20182070/>

Sweetland, Julie. Volmert, Andrew. O'Neil, Moira. (2017). *Finding the Frame: An Empirical Approach to Reframing Ageing and Ageism*. Frameworks Institute.

World Health Organization. (2015). *WHO: Number of people over 60 years set to double by 2050; major societal changes required*. Hämtad 2019-10-10, från <https://www.who.int/mediacentre/news/releases/2015/older-persons-day/en/>

World Health Organization. (2018). *Global Strategy and Action Plan on Ageing and Health*.

11. Bilagor

11.1 Bilaga 1: Kodschema

V1 Artikel-ID

V2 Veckodag

1 = måndag

2 = tisdag

3 = onsdag

4 = torsdag

5 = fredag

6 = lördag

7 = söndag

V3 Datum

V4 Rubrik

V5 Artikeltyp

1 = Allmän nyhetsartikel, *artikel om dagsaktuell händelse där nyhetsvärdet står i centrum*

2 = Bearbetad nyhet/reportage, *en mer bearbetad artikel med synpunkter från flera källor*

3 = Kommentar/analys, *artikel som sätter en dagsnyhet i ett historiskt, ideologiskt eller politiskt sammanhang*

4 = Enkät, *frågor med korta svar från allmänhet om aktuellt ämne*

5 = Feature, *tidlöst material*

6 = Insändare, *material från läsare*

7 = Åsiktsmaterial (ledare, krönika, debatt), *egna reflektioner av aktuell händelse, ledare, krönika, Världens Gång*

8 = Övrigt/går ej att avgöra

V6 Ämne

- 1 = Ekonomi och näringsliv, *handel, aktiemarknad*
- 2 = Sport, *professionell och amatör*
- 3 = Kultur och nöje, *konst, film, dans, musik, bibliotek*
- 4 = Brott och straff, *brottsmål, civilmål, andra rättsliga frågor*
- 5 = Hälsa och livsstil, *motion, träning, kost*
- 6 = Utrikes, *nyheter som rör utriket*
- 7 = Vård och omsorg, *sjukvård, äldreboende, medicin*
- 8 = Skola och utbildning, *frågor som rör skolfärdighet*
- 9 = Arbetsmarknad, *strejk, förhandlingar, sysselsättning, arbetsmiljö*
- 10 = Vetenskap, *forskning, upptäckter, finansiering av forskning*
- 11 = Sociala frågor, *vårdnadstvister, drogmissbruk, prostitution, uteliggare*
- 12 = Miljöfrågor, *miljöförstöring, energi*
- 13 = Politik, *val, anföranden, lagstiftning, offentlig ekonomi*
- 14 = Fritid, *fakta, intresse*
- 15 = Trafik/infrastruktur, *trafikolyckor*
- 16 = Övrigt, *annat ämne*

V7 Kön, huvudaktör text

- 1 = man/män
- 2 = kvinna/kvinnor
- 3 = både man och kvinna
- 99 = okodbart

Huvudaktören är den aktör som framträder mest i texten, den som får flest pratminuter eller förekommer först i texten, även insändare och 'Världens Gång' kodas. Om biaktör finns, det vill säga fler än en aktör förekommer, nämns det i kommentarer (variabel 15). Är biaktören relevant för studiens syfte, tas den upp i den kvalitativa undersökningen. Förekommer ingen aktör, som exempelvis en kort nyhetsnotis, kodas inte artikeln alls. Detta då endast artiklar med aktörer är intressanta för studiens och dess syfte. Krönikor, ledare, och debatt kodas. Fokuset där ligger

istället på skribenten med syfte att undersöka om dessa områden kan vara de äldres arena. Variabel 7 kodas som 'okodbar' medan variabel 12 kodas efter skribenten.

V8 Kön, huvudaktör bild

1 = man/män

2 = kvinna/kvinnor

3 = både man och kvinna

4 = ingen bild

99 = okodbart

Den som förekommer på bild är huvudaktör. Om flera bilder finns är det den största bilden som kodas. Förekommer personer som kan antas att vara i ålderskategori sju och uppåt, noteras det i kommentarer (variabel 15).

V9 Etnicitet, huvudaktör

1 = dominant etnisk grupp

2 = etnisk minoritetsgrupp

3 = annan/turist eller besökande

0 = framgår ej

Etnicitet kodas endast om det nämns eller att aktören är av den status att den enkelt går att ta reda på, exempelvis genom en fortsatt sökning. Ett bortfall på variabeln är förväntat eftersom ingens etnicitet kommer att antas, men om det visar sig vara intressant i den kvalitativa undersökningen kommer det tas upp i diskussionen.

V10 Utskriven ålder, huvudaktör

1 = 0-18 år

2 = 19-40 år

3 = 41-64 år

4 = 65-75 år

5 = 76-85 år

6 = 86-95 år

7 = >95 år

0 = framgår ej

Utskriven ålder fylls endast i om det står tydligt utskrivet i texten. Är ingen ålder utskriven fylls en nolla i (= framgår ej), och nästa steg, variabel 11, tas upp.

V11 Förmodad ålder, huvudaktör

1 = 0-18 år

2 = 19-40 år

3 = 41-64 år

4 = 65-75 år

5 = 76-85 år

6 = 86-95 år

7 = >95 år

8 = ålder säkerställd

99 = okodbart

Om ingen utskriven ålder finns, analyseras eventuella bilder och textmarkörer först. I tredje hand kommer personen att kollas upp. Om ingenting hittas, kodas det som okodbart. Är ålder redan känt, kodas det som 'ålder säkerställd'.

V12 Kön journalist/skribent

1 = man/män

2 = kvinna/kvinnor

3 = både man och kvinna

0 = framgår ej

I kategorin 'framgår ej' räknas de journalister vars namn inte går att avgöra genus på och även de texter skrivna av nyhetsbyråer, till exempel Tidningarnas Telegrambyrå (TT) och Reuters.

V13 Roll, huvudaktör

1 = Enskild aktör, *aktör i mikroperspektiv, t.ex. offer, exempel, student, förälder, pensionär*

2 = Expert, *erkänt kunnig person inom specifikt område, t.ex. kriminolog*

3 = Kulturperson, *skådespelare, sångerska, konstnär, författare*

4 = Politiker, *vald, utnämnd, självutnämnd, partimedlemmar, kommunalråd, språkrör*

5 = Myndighetsutövare, *polis, militär, väktare, offentliganställda tjänstemän, diplomater, kommunala tjänstemän, pressekreterare*

6 = Idrottsperson, *spelare, tränare, domare*

Företrädare för:

7 = Frivilligorganisationer och föreningar, *hjälporganisationer, konsumentorganisationer, miljöorganisationer, organisationer för mänskliga rättigheter, fackförbund*

8 = Religiösa organisationer, *präster, munkar, mullor, nunnor*

9 = Undervisning, *lärare, rektorer, barnomsorgspersonal*

10 = Hälsa och socialservice, *läkare, sjuksköterskor, labbtekniker, socialarbetare, psykologer, hemtjänst*

11 = Näringsliv, *företagsledare, direktörer, chefer, ekonomer, finansexperter*

12 = Vetenskap och teknologi, *natur- och samhällsvetare, humanister, tekniker*

13 = Lant- och skogsbruk, *fiske, skogsvård, jägare, renskötsel*

14 = Juridik, *jurist, domare*

15 = Extern skribent, *krönika, ledare, debatt*

16 = Presstalesperson

17 = Övrigt

0 = framgår ej

V14 Storlek på artikeln

1 = notis ($\frac{1}{8}$ A4-sida 43x113mm)

2 = liten artikel ($\frac{1}{4}$ A4-sida 84x118mm)

3 = mellanstor artikel ($\frac{1}{2}$ A4-sida 84x241mm)

4 = stor artikel ($\frac{2}{3}$ A4-sida 116x161mm)

5 = hel sida (> A4-sida)

Bild räknas med i storlek. Måtten på artiklarna kan variera beroende på den är stående eller liggande, men måtten följs i den mån det är möjligt.

V15 Kommentarer

Namn och ålder på aktörer över 65 år

Om biaktörer finns med

Om artikeln är med på första sidan (både Ettan och första sidan i Sport & Kultur)

På denna variabel skrivs intressanta noteringar som uppkommit under datainsamlingen som kan vara av intresse för den kvalitativa studien.

11.2 Bilaga 2: Urval tidningar

2019-02-18

2019-02-26

2019-03-06

2019-03-14

2019-03-22

2019-03-30

2019-04-07

2019-04-15

2019-04-24

2019-05-01

2019-05-09

2019-05-17

2019-05-25

2019-06-02

11.3 Bilaga 3: Frågor i den kvalitativa analysen

1. Namn och ålder på den äldre huvudaktören.
2. I vilket ämne syns de mest i?
3. Vilken roll har aktören?
4. Vilka ord används för att beskriva aktören? Fördomsfulla drag? Värdering?
5. Kön och ålder på journalist?
6. Var i tidningen? (typ av artikel)

11.4 Bilaga 4: Artiklar i den kvalitativa analysen

65-75 år

- 2019-02-26 Flytt möjliggör för tusentals nya bostäder (72 år, artikel)
- 2019-02-26 Papperslösa går hungriga i Sverige (66 år, artikel)
- 2019-02-26 Trump vill inte stressa Kim (73 år, notis)
- 2019-02-26 Livets alla vänsterhandskar (73 år, artikel)
- 2019-03-06 Två Nobelpris kommer att delas ut i år (70 år, artikel)
- 2019-03-06 Kompakt teater om ryska revolutionen (67 år, artikel)
- 2019-03-06 Biskop Brunne: "Jag tror att jag uppfattas som en kul typ" (65 år, artikel)
- 2019-03-06 Hillary Clinton säger nej till att kandidera nästa år (72 år, notis)
- 2019-03-14 Pendlande nattarbetare stängs ute från parkeringen (65 år, artikel)
- 2019-03-14 Totalt sju och ett halvt år för Manafort (70 år, notis)
- 2019-03-14 "Degrowth" är mer än ett policypaket (71 år, artikel)
- 2019-03-14 Hämnarkatten (75 år, artikel)
- 2019-03-22 Bjuder in till stödgalan mot cancer (65-76 år, artikel)
- 2019-03-22 Maktkamp rasar inom Göteborgsmoderaterna (66 år, artikel)
- 2019-03-30 Tänk om politikerna sköter klimatpolitiken som de skött brexit? (67 år, artikel)
- 2019-03-30 Grejen med ett cigarrcafé (71 år, insändare)
- 2019-03-30 Är elbilen verkligen miljövänlig? (74 år, insändare)
- 2019-03-30 Måste fällas ihop ombord (74 år, insändare)
- 2019-03-30 Tjuvs signalement på polisens Facebook-sida (65 år, notis)
- 2019-03-30 Båtellets detaljplan måste göras om (66 år, artikel)
- 2019-03-30 Professor: Bonnesen och styrelsen kan stämmas på högt skadestånd (74 år, artikel)
- 2019-03-30 OECD skruvar ner svensk tillväxtprognos (69 år, artikel)
- 2019-03-30 Kville saluhall trotsar trenden (66 år, artikel)
- 2019-03-30 Volvo och Daimler om storaffären (66 år, artikel)

2019-03-30 Ex-Interpolchefs fru avfärdar anklagelser (66 år, notis)

2019-03-30 Optimisterna från Chalmers (74 år, artikel)

2019-04-07 Stora frågor kräver folkligt stöd (78 år, insändare)

2019-04-07 Jubileum för svenska musiktriumfer (71 år, artikel)

2019-04-07 Boken hjälpte Margareta i sorgen efter barnbarnet (71 år, artikel)

2019-04-07 Trump: Har inte läst Muellerrapporen (73 år, notis)

2019-04-07 Netanyahu: Ingen bosättare ska flyttas (70 år, notis)

2019-04-07 Kritik mot uppsägningar av båtplatser på Orust (69 år, artikel)

2019-04-07 Göteborgs moské öppnade upp portarna för nyfikna besökare (66 år, artikel)

2019-04-07 De kan tvingas riva sitt livsverk (69 år, artikel)

2019-04-15 Batterierna är en miljöbov (74 år, insändare)

2019-04-23 Värmbys: Rening av dagvatten (73 år, artikel)

2019-04-23 Peter Währborg: Ny bantningskur för sjukvården (68 år, artikel)

2019-04-23 Janne Josefssons journalistik bildade skola (67 år, artikel)

2019-04-23 Salming till storms mot dopning i idrotten (68 år, artikel)

2019-04-23 Samtiden är outgrundlig (75 år, artikel)

2019-05-09 Nora är fortfarande äktenskapets fånge (67 år, artikel)

2019-05-09 Ulf Lundell döstdadar bland sina barndomsminnen (70 år, artikel)

2019-05-09 Trump stoppar utlämning av ryssutredningen (73 år, notis)

2019-05-09 Strålande, Sahlgrenska! (över 65 år, insändare)

2019-05-09 Bör synas i sömmarna (över 65 år, insändare)

2019-05-17 Förste vinnaren springer vidare i vännens minnen (70 år, artikel)

2019-05-17 Ulf Lundell överraskar med ny musikalisk lekfullhet i sensationellt bantat format (70 år, artikel)

2019-05-17 Riskabelt släpp av späckhuggare i Fjärran östern (70 år, artikel)

2019-05-17 Britt-Marie Mattsson: Trump har tidigare medgivit att han har en splittrad krets rådgivare (71 år, artikel)

2019-05-25 Ska stävning bli en fråga om personlig stil? (70 år, artikel)
2019-05-25 Dödsstraff för "Svarta änkan" (72 år, notis)
2019-05-25 Budgetmodell av tennishall föreslås vid Aspen (71 år, artikel)
2019-06-02 En härjad visionär med fascinerande skärpa är död (71 år, artikel)
2019-06-02 Minst tolv dödsoffer i ny masskjutning (69 år, artikel)
2019-06-02 Bråkmakaren som vill röra om i dansk politik (65 år, artikel)
2019-06-02 Skapar porslinskonst med inspiration från Kina (68 år, artikel)
2019-06-02 Tobaken är en miljöbov (74 år, insändare)
2019-06-02 Gör ett gediget jobb (72 år, insändare)

76-85 år

2019-02-26 Oppositionen ifrågasätter resultat (76 år, notis)
2019-03-06 Tusentals deltog i fortsatta protester i Algeriet (82 år, notis)
2019-03-06 Hur sjuk måste man vara? (85 år, insändare)
2019-03-22 Byggplaner i grönområde oroar närboende (77 år, artikel)
2019-03-30 Vad har du för förtroende för bankerna? (78 år, enkät)
2019-03-30 Lag ska skydda barn i Vatikanen (82 år, notis)
2019-04-07 Haftar närmar sig Tripoli - trots varningar (76 år, notis)
2019-04-15 Bibbi Andersson har avlidit (84 år, artikel)
2019-04-15 Hon vandrade obehindrat mellan teaterscen och filmduk (84 år, artikel)
2019-04-15 Maj-Britt, 83, varnar för nytt telefonbedrägeri (83, artikel)
2019-04-15 Värna vår alliansfrihet - Nato är inget för Sverige (81 år, artikel)
2019-04-23 Smidig och smart byråkrati (83 år, insändare)
2019-04-23 Varför deltar vi? (83 år, insändare)
2019-04-23 Bygg inte kloss an älven (80 år, insändare)
2019-05-01 Berlusconi förd till sjukhus med njurssmärter (82 år, notis)

2019-05-01 Kungen firades med blommor och salut (73 år, notis)
2019-05-01 Japans kejsare Akihito har abdikerat (85 år, notis)
2019-05-17 Första varvet startade med en smäll - helt av misstag (83 år, artikel)
2019-05-25 Kvinna rånad och slagen i huvudet (80 år, notis)
2019-06-02 Inbrottstjuven var en alligator (77 år, notis)

86-95 år

2019-03-14 Här gör Stina, 94, ett "sjukhusbesök" - i sitt eget kök (94 år, artikel)
2019-03-22 Elementkurs för blivande litteraturkritiker (85 år, insändare)
2019-03-30 Filmskaparen Agnès Varda har avlidit (90 år, notis)
2019-03-30 Författaren Anders Ehnmark död (87 år, notis)
2019-04-07 Symfonikerna spelade Debussy på äldreboende (90 år, artikel)
2019-03-30 "Hon var den franska Nya Vågens urmoder" (90 år, artikel)
2019-04-23 Samvetslöst hyckleri (86 år, insändare)
2019-05-01 Fälls för dråp - ville hjälpa sjuk hustru (90 år, notis)
2019-05-17 Sven Lindqvists fråga är lika sträng som någonsin (87 år, artikel)
2019-05-25 Författaren Judith Kerr har gått bort (95 år, notis)

>95 år

2019-02-26 100-åring fälls av tingsrätten, slipper straff (100 år, notis)

Går ej att avgöra

2019-02-26 Lagg inte ner denna oasis (Allégården, insändare)
2019-02-26 Gör något åt krisen - "farmor och farfar", insändare
2019-03-30 Terroroffer: Jag väljer fred och jag har förlåtit (enskild aktör, artikel)

11.5 Bilaga 5: Kvantitativa resultat (utvalda tabeller)

Tabell 11.5.1 Åldersfördelningen i samtliga artiklar.

Ålder (förmodad och utskriven)	Frekvens (antal)	Procent (%)
0-18	24	3,1
19-40	307	39,6
41-64	354	45,5
65-75	61	7,9
76-85	19	2,4
86-95	9	1,2
>95	2	0,3
Total	776	100

Kommentar: Endast de artiklar där ålder var möjligt att säkerställa. Det är ett bortfall på 219 artiklar. De flesta av dem var insändare som hade oidentifierbara avsändare.

Tabell 11.5.2 Ämnesfördelning i samtliga kodade artiklar.

Ämne	Antal artiklar	Procent
Ekonomi & näringsliv	62	6,2
Sport	262	26,3
Kultur & nöje	124	12,5
Brott & straff	73	7,3
Hälsa & livsstil	13	1,3
Utrikes	90	9
Vård & omsorg	16	1,6
Skola & utbildning	27	2,7
Arbetsmarknad	11	1,1
Vetenskap	7	0,7
Sociala frågor	34	3,4
Miljöfrågor	38	3,8
Politik	86	8,6
Fritid	29	2,9
Trafik/infrastruktur	58	5,8
Övrigt	65	6,5
Total	995	100

Kommentar: N=995.

Tabell 11.5.3 Åldersfördelning i artikelstorlek.

Ålder	Notis	Liten artikel	Mellanartikel	Stor artikel	En sida och större	Total
65-75	20	13	6	7	15	61
76-85	12	1	2	0	4	19
86-95	5	1	1	2	0	9
>95	1	1	0	0	0	2
Total	38	16	9	9	19	91

Kommentar: N=91. Endast åldersgrupperna 65 och uppåt.

Tabell 11.5.4 Könsfördelning per ålder.

Ålder	Man	Kvinna	Både man och kvinna
0-18	15	8	1
19-40	185	88	5
41-64	207	68	18
65-75	38	6	3
76-85	12	6	0
86-95	4	5	0
>95	2	0	0
Total	463	181	27

Kommentar: N=671. Bortfallet inkluderar: artiklar där ålder och kön inte var säkerställda (se; bilaga 1).

Tabell 11.5.5 Frekvensen av olika artikelstorlekar.

Artikelstorlek	Notis (43x113mm)	Liten artikel (84x118mm)	Mellanartikel (84x241mm)	Stor artikel (116x161mm)	En sida och större (>A4- sida)
Total (antal)	294	303	112	97	189

Kommentar: N=995. Endast de artiklar med aktörer kodades. För ytterligare förklaring se bilaga 1.

Tabell 11.5.6 Frekvensen av aktörer i åldersgrupperna 65 och uppåt i olika ämnen.

Ålder	Ekonomi och näringsli v	Spor t	Kultu r och nöje	Brott och straf f	Utrike s	Vård och omsor g	Social a frågor	Miljö- frågo r	Politi k	Friti d	Trafik och infrastrukt r	Övrig t
65-75	5	2	11	1	11	3	2	5	5	1	4	11
76-85	2	1	1	1	7	0	1	0	1	0	3	2
86-95	0	0	6	1	0	1	0	0	1	0	0	0
>95	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Total (antal)	7	3	18	4	18	4	4	5	7	1	7	13
Total (%)	7,7	3,3	19,8	4,4	19,8	4,4	4,4	5,5	7,7	1,1	7,7	14,3

Kommentar: N=91. De kategorier utan huvudaktör över 65 år togs inte med i tabellen. Kategorierna är: hälsa och livsstil, skola och utbildning, arbetsmarknad, och vetenskap.

Tabell 11.5.7 Frekvensen av roller aktörer i åldersgrupperna 65 och uppåt har i artiklarna.

Ålder	Enskild aktör	Expert	Kulturperson	Politiker	Myndighetsutövare	Frivilligorganisation	Religiösa ledare	Näringsliv	Åsikt	Presstalesperson	Övrigt
65-75	11	3	5	8	1	1	0	3	25	2	2
76-85	6	0	1	3	2	0	1	0	6	0	0
86-95	3	0	3	0	0	0	0	0	3	0	0
>95	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Totalt (antal)	21	3	9	11	3	1	1	3	35	2	2
Total (%)	23,1	3,3	9,9	12,1	3,3	1,1	1,1	3,3	38,5	2,2	2,2

Kommentar: N=91. De kategorier utan aktörer över 65 år togs inte med i tabellen. Kategorierna är: undervisning, vetenskap och teknologi, idrottsperson, och juridik.

Tabell 11.5.8 Fördelning av artikeltyper

Artikeltyp	Total (antal)	Total (%)
Allmän nyhetsartikel (även notis)	573	73,8
Reportage	33	4,3
Kommentar/analys	47	6,1
Enkät	1	0,1
Feature	9	1,2
Insändare	32	4,1
Åsiktsmaterial	77	9,9
Övrigt	4	0,5
Total	776	100

Kommentar: N=776.

11.6 Bilaga 6: Kvalitativa resultat (utvalda tabeller)

Tabell 11.6.1 Rollernas inställning i artiklarna.

Roll	NEGATIV	POSITIV	NEUTRAL	Total (antal)	Total (procent)
Insändare	11	1	3	15	15,8
Enskild aktör	7	10	7	24	25,3
Offentlig person	8	18	11	37	38,9
Expert	2	0	0	2	2,1
Näringsliv	0	0	4	4	4,2
Skribent/recensent	2	2	9	13	13,7
Total (antal)	30	31	34	95	100
Total (%)	31,6	32,6	35,8		

Kommentar: N=95. Artiklar med aktörer över 65 år, samt fyra artiklar som berör äldre.

Tabell 11.6.2 Kön och ålder av journalisterna.

Kön journalist	19-40	41-64	65-75	76-85	85-95
Man	4	9	12	1	1
Kvinna	5	12	3	5	0
Både man och kvinna	0	1	0	0	0
Total (antal)	9	22	15	6	1
Total (%)	17	41,5	28,3	11,3	1,9

Kommentar: N=53. Ett bortfall på 42 artiklar då de antingen var insändare eller skriven av en extern skribent, det vill säga hör inte till Göteborgs-Posten.

Tabell 11.6.3 Beskrivande ord om äldre aktörer

Beskrivande ord	Total (antal)
Hjälpsam	1
På grund av sin ålder	1
Så gammal	1
Glömsk	1
Förvirrad	1
Multisjuk	1
"På den tiden"	5
Framgångsrik	10
Driven	1
Omtänksam	1
Nyfiken	1
Självständig	1
Egensinnig	1
Ältande	1
Tjurskallig	1
Orolig	1
Förstående	2
Nonchalant	1
Trygg	1
Öppen	1
Varm	1
Åldrige	1
"Senior troublemaker"	1

Kommentar: Vissa ord förekommer i samma artikel. Summan av de beskrivande orden visar alltså inte antalet artiklar som innehåller beskrivande ord.